

Miért haldoklik a szegedi képzőművészeti élet

Debreceni festők kiállítása Budapesten — Szegeden elmaradt
a képzőművészeti muzeum vándorkiállítása

Budapesten a Nemzeti Szalon helyiségeiben a debreceni művészek kiállítását rendezték. Hat haladó szellemű tehetséges művész lépett vidéki zárkózottságából a főváros nyilvánosságára. Vidéki művészek, kik nem engedték az alföld homokjába sikkadni művészetüket, akik nem törődnek a vidék közönyével, művészetükbe s a vidék művészetének fontosságába vetett törhetetlen bittel, olcsó érvényesülésüket kikerülve, tiszta magyar művészetet alkotnak.

A vidék művészete az ország művészetének nagyfontosságú tényezője. A vidéknek nagy ősergiát foglaló szellemisége nélkül nincs művészi megújulás. A vidék művészei — sokkal inkább, mint a fővárosiak — megközelítik népünket, annak faji sajátosságát, érzés- és értelemvilágát, népi és nemzeti, a »népies« vagy népieskedő értékeken felülemelkedett művészetet alkothatnak.

A most szereplő debreceniek fejlődésének nagy ereje az összetartásban, a művészi hitben és a nagy látókörű hivatott művészvezető organizáló erejében van. Gáborjáni Szabó, a kolónia vezetője a római magyar akadémiáról került Debrecenbe, Gerevich professzor lendületes irányítása alatt álló, monumentális festői utakat járó római magyar művészvilágból hozta nagy lelkesedését. A kiállítás másik erőssége a szegedi származású Félegyházy László, kiről éppen Gerevich Tibor professzor mint a jövő nagy ígéretéről nyilatkozott. Rajtuk kívül két női és két férfi művész alkotásai díszítik a Szalon falait. Témáikban, kompozícióikban, festőiségben, mind magyarok, értékükben európaiak.

Gáborjáni Szabó munkájában számunkra, Szeged számára a legirigylendőbb szervezőkészsége, melynek erejével összetartja az igazán hivatottak táborát, megmemalkuvó munkára biztatja. Az érvényesülést oly nehezen találó vidéki művészetnek a szervezetségben, baráti összműködésben van az ereje! A vidék művészei egymásra vannak utalva, Széthuzások, intrikák csak késleltetik a fejlődést. Iskolák, stílusok születnek az együttműködésből, amelyek azonban nem befolyásolják a művészi egyéniséget, de egységes törekvést és művészi fellendülést hoznak.

A szegedi művészek kis tábora például láthat a debreceniek szereplésében és szereplésük sikerében. Tudjuk jól, hogy nagyon sokszor anyagi természetűek azok az okok, amelyek meggátolják a munkát. Az ok azonban a szervezetség hiánya. Ez nemcsak fővárosi szereplést, de magassabb művészi mértékkel mérhető helybeli kiállítás rendezését is lehetetlenné teszi. A nyilvánosság előtti megjelenéshez alapos felkészültség kell, nem elég pár könnyű vagy szerencsés siker. A szegedi művészeti élet értékét veszélyeztetni a kiállításokon szép számmal található szereplési vágytól áthatott dilettáns, vagy kezdő. Nem kevésbé ártalmas a művészet fejlődésében az a kicsinyes szelektálási törekvés, mely szerint külön táborba sorozandók azok, akiknek mindennapiját kedvező családi körülmények, vagy rajztanári diploma biztosítja. Tagadhatatlanul nehéz azoknak, kik a művészet ideális területein kívül szürke anyagi gondokkal is kénytelenek törődni, viszont a művészet sosem volt a legkönnyebb pénzkereső pálya. Az, hogy valaki tanár, nem zárja ki, hogy jó művész is legyen. A tanári diplomával rendelkezés és egyéb kicsinyes okból néhány művész háttérbentartását a legutóbbi szegedi kiállításon is tapasztalhattuk. Ezek pedig komoly értékek, akiknek útját fővárosi szereplések, állami vásárlások és ösztöndíjak fémjelzik. Azonban helyzet nem értékmérő, a városnak kulturáldeke, hogy legelsősorban azok szerepeljenek nyilvánosság előtt, akik művészi fejlődésükben már elérték azt a színvonalat, ami a kísérletezőt »avatott« teszi. Művészeinknek legnagyobb hibája, hogy nélkülözik a szakavatott vezetőt, kinek tekintélyében és ítéletében megbíznának, ki megszervezné és céltudatosá tenné munkásságukat.

A műkritikának nem célja a jámbor vállvergetés, hangulateltetés, valamint a meggyőződés nélküli beharangozás. Az a műkritika, amely a szakértelmet nélkülözi, elfogult vagy lokálpatrióta, annak nincs létjogosultsága, mert tevékenységével sokkal többet árt, mint használ. A műbírálat nem lehet eszköz a reklamázsának. A művészeknek árt a célját be nem töltő kritika, mert csak dicsér, sosem figyelmeztetés, nem mutatja a

dolgok fonákát, a hibákat. Árt a rossz műkritika nemcsak a művésznek, de a nagyközönségnek is, mert megtéveszti. A képzőművészet nem csupán egyes emelkedett szellemű vagy művészettel foglalkozó egyén számára van, hanem a nagy tömegek szellemi nevelésére is. Az előbbiek nem sokat törődnek a hivatatlan kritikával, legföljebb megmosolyogják, az utóbbiak azonban vezetésre, nevelésre, irányításra szorulnak. Művészeinknek s műbíróinknak egyformán azt mondhatjuk, hogy munkával, abban való elmélyedéssel, egymás közeli megismeréssel, valamint a szegedi művészeti élet megszervezésével és kiemelésével igyekezzenek minél jobbat, értékelőbbet alkotni, hogy művészetük értékét, jelentését s felfrissülést hozó vidéki energiával szolgálják nemzetünk egyetemes művészi haladását.

Hónapok óta kísérjük figyelemmel Csányi Dénes gyönyörű törekvéseit. Vándorkiállítást szervezett a Szépművészeti Muzeum működéséből, hogy a kultúrát szerető és kiváló vidéki városokkal megismertesse azokat. Ennek nevelő értéke nagy jelentőségű. Csalódást ebben a megmozdulásban csupán akkor éreztünk, mikor nem az ország második városában, Szegeden rendezték meg először a kiállítást. Bejárták már a Dunántul majdnem minden jelentősebb városát, mindenhol a legnagyobb szeretettel, megértéssel fogadták. Értesülésünk szerint Szegeden Csányi muzeumigazgató vetette fel a vándorkiállítás szerepeltetésének szükségességét. Az igazgató érintkezésbe lépett a Szépművészeti Muzeummal, Csányi Dénes Szegedre utazott terepszemlélt tartani, kiállításra alkalmas helyiséget keresni s a tárlat lehozásának technikai kérdését a város ügyosztályával megvitatni. A muzeum képtára a célnak megfelelően bizonyult, a vándorkiállítás anyaga szállításra kész, a Szépművészeti Muzeum szakavatott kísérőt is küld vele, — egyszóval semmi akadály nincs a kiállítás megtartásának. A szép terv valahol mégis elakadt. Ennek a nagy-szerűen megszervezett kiállításnak elmaradása pótolhatatlan. Reméljük kultúránásnokunk nem az »inter arma silent Musae« alapján úgy gondolkodik, hogy háboruban más, sokkal súlyosabb gondunk van, mint művészetekkel foglalkozni.

Már a századfordulóban Pálffy Viktor kulturtanácsnokunk felismerte a Szegedre hozott tárlatoknak nagy nevelő jelentőségét. Nem szabadna utódjának és névrokonának sem ily nagy-jelentőségű kérdést esetleg technikai okokból nyitva hagyni. Mint értesültünk Csányi Dénesnek egyedül kérése a kiállítás megrendezésével kapcsolatban az volt, hogy a város egy teherautót adjon az anyag leszállítására. Ilyen kultúresemény megérdemli, még a mai világban is, hogy egy kocsi az ügy szolgálatára álljon. Ha nincs elég üzemanyag, úgy a város pár személyautójától kell azt elspórolni.

Szegednek volt kulturmúltja, voltak jó festői, költői, írói, ma, amikor egyetemünkön tudósaink is vannak s tanulni, látni, tapasztalni vágyó nagy egyetemi ifjúságunk, kell, hogy a város minden alkalmat megragadjon, hogy a szellemi életet előre lendítse s hogy igényes és szellemiekben bővelkedő magas kultúrásínvonalat biztosítson.

Temesváry József

Dr. Bachné Káldor Vera
a zongora és angol-
nyelvtanítást megkezdte

Jelentkezés Feketesas-u. 22. I. l. 25. Tel.: 11-99

Szeged sz. kir. város adóhivatalától.

76003-941. v. adhsz.

Tárgy: A városi adóhivatal csekk-számla számának változása.

Hirdetmény

Közhírré teszi a városi adóhivatal, hogy a m. kir. postatakarékpénztár a 31.722. számú »Városi adóhivatal Szeged« elnevezésű csekk-számla számát 1941. évi október 16-án 87.722. számra változtatja.

A készletben levő 31.722. számú befizetési lapok minden változtatás, illetve átjuttatás nélkül felhasználhatók.

Szeged, 1941. október 12-én.

Városi adóhivatal.

18-án

szombaton kezdődik az osztálysorsjáték
I. húzása.

Ne feledkezzék meg

ha van sorsjegye: megújítani,
ha nincs: megvenni

Pető Ernő

bankházban

Szeged, Széchenyi tér

**A közellátási miniszter orvosolja
a vásárlási könyvvel kapcsolatban
felmerült panaszokat**

A közszükségleti cikkek kiszolgáltatásának korlátozása és a fogyasztói vásárlási könyv bevezetése óta több, mint négy hónap telt el. Ez idő alatt egy a hatóság, mint az érdekelt iparos-kereskedők s a fogyasztók hasznos tapasztalatokra tettek szert, melyek felhasználásával most a közellátási miniszter azt kívánja megállapítani, mennyiben vált be a rendszer a gyakorlati életben.

Az kétségtelen megállapítható, hogy azok az okok, amelyek bizonyos cikkek kiszolgáltatásának korlátozását és a fogyasztói vásárlási könyv bevezetését indokoltá tették, még ma is fennállnak. Ezt a fogyasztók közül sokan nem értik meg és annak ellenére, hogy hivatalos jelentésekből, terméseredményekből megállapíthatjuk, hogy az országnak élelmiszerből, nyersanyagból, iparcikkekben a szükségletek kielégítésére megfelelő készletek állanak rendelkezésre, mégis egyes felesleges mértékben kívánnak közszükségleti cikkeket felhalmozni. Vásárolnak azért, hogy szükségletüket évekre biztosítsák, de a legtöbb esetben bűnös spekulációból, hogy ezzel egyes közszükségleti cikkekből áruhiányt okozzanak és akkor meg nem engedett uton, esetleg a vételár többszöröséért adhassák tovább árujukat az arra rászoruló fogyasztóknak.

A fogyasztói vásárlási könyvre tehát a szükségletek arányos kielégítése szempontjából továbbra is szükség van, azonban felmerült a kérdés, hogy a vásárlási könyvvel kapcsolatban a tapasztalat alapján milyen közszükségleti cikkek tekintetében volna kívánatos a rendszer kiterjesztése, esetleg megszüntetése, vagy szűkebb körre való szorítása.

A közellátási miniszter ebben a kérdésben most leiratot intézett a szegedi kereskedelmi és iparkamarához és felhívta, hogy a szerzett tapasztalatok alapján tegyen véleményes javaslatot.

A kamara a legközelebbi jövőben a kérdést az érdekelt ipari és kereskedelmi vezetőkkel, valamint a fogyasztók képviselőinek bevonásával tárgyalásba veszi és a felmerült javaslatokat és kívánalmakat a miniszter elé fogja terjeszteni.

Leolcsóbb! Pesten
Legjobb szórakozás:

MONTÉ CARLO

dancing bárban, Teréz-körút 15. sz.
Műsor!

Ragadozó táncgörlők!